

Kirsi Riihiluoma

PIENET SUURET HETKET

Kuvataiteen koulutusohjelma

2014

PIENET SUURET HETKET

Riihiluoma, Kirsi
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2014
Ohjaaja: Hautala, Päivi-Maria, Velhonoja, Matti
Sivumäärä: 23

Kirjallinen opinnäytetyö on kurkkaus kokemuksiini ja mielikuviini. Tekstit olen koonnut muistiinpanoista ja pienistä kirjoitelmista elämästäni täällä Kreetalla. Tapahtumat ovat kirjoitettu joulukuun 2013- maaliskuun 2014 väliseltä ajalta, jolloin tein myös loppu-työ veistoksia. Noina muutamina kuukausina tapahtui paljon erilaisia pieniä suuria asioita luonnossa, eläimissä ja elämässäni ylipäätään. Ne ovat pysäyttäneet minut hetkiksi tai laittaneet miettimään asioita, mitkä ovat tuntuneet aiemmin itsestänselvyyksiltä. Täällä Kreetalla talvi on uuden alkua ja koko ympäristö pursuaa energiaa, kaikki eläimet odottavat jälkikasvua ja hedelmät odottavat noukkijaansa. Kokonaisuus kokemusten kirjosta ja tunteisiin vaikuttavista hetkistä oli haastava saada samoihin kansiin, ajatelenkin että ne on itse elettyä ja koettava paikanpäällä. Kirjoitukset ovat kurkkaus tilanteisiin, mielikuviin ja luonnon kuvailuun. Ihanat ihmiset, mahtava luonto ja mielenkiintoiset hetket halusivat tulla sanoiksi lukijalle.

SMALL GREAT MOMENTS

Riihiluoma, Kirsi
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Fine Arts
May 2014
Supervisor: Hautala Päivi-Maria, Velhonoja Matti
Number of pages: 23

This thesis is a description of my experiences and images during my recent life here, on Crete. These descriptions reflect my experiences on the island between December 2013 and March 2014 during which time I created the sculptures for my final year project.

During those few short months, there was an incredible variety of small big moments in the flora, fauna and life in general. This variety and constant change encouraged me to stop, freeze-frame, and think about aspects of my life previously taken for granted.

Here, winter is not the dead cold end of the year, the period for nature to rest. As some plants here have reached their resting period, other plants are being re-born and the whole environment is bursting with pregnant energy. The animals are broodily vigorous and the citrus fruits hang expectant.

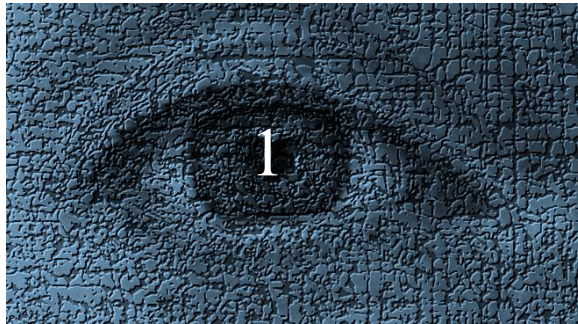
The paragraphs in my written work each attempt describe an emotion and/or an experience snatched from a brief moment in time; each one savored on the ground amidst all the changing splendor. These words reflect the peaks, the high tide lines, of these waves of change in my natural surroundings.

Lovely people, awesome scenery and some interesting moments wanted to become words for the reader.

SISÄLLYS

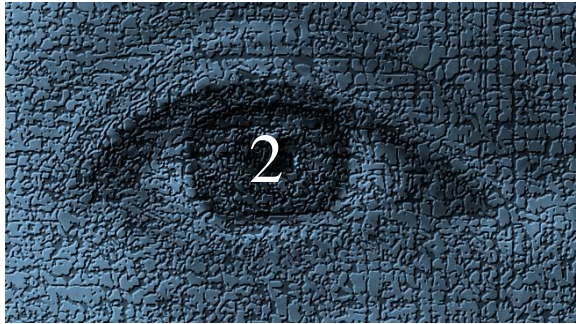
KERTOMUKSET	5
1. Aamukahvi	5
2. Kävelyllä	6
3. Saaren kosteus	7
4. Tuoreus	8
5. Pikkujoulu	8
6. Sinisen kulhon kaunokaiset	9
7. Tahdonvoima	10
8. Perhosen lento	11
9. Oliivi	12
10. Äännet hautausmaalla	12
11. Raki- parannus kaikkeen	13
12. Rappuset vapauteen	14
13. Täydellinen työpäivä	14
14. Meren rauha	15
15. Pyöreän pöydän ritarit	16
16. Äännet ulkona	17
17. Tiskihetki	17
18. Elefanttiluola	18
19. Symboliikka	19
20. Työskentelyä	19
21. Oranssit pilvet	20
22. Asunto vuorilla	21
23. Vuokra	22
24. Matka jatkuu	23

KERTOMUKSET

Aamukahvi

Tänään maailma on kutistunut pieneksi palloksi. Maapallomme kiertää rataansa valkoisessa ja utuisessa kuoressaan. Äitimaamme haluaa levätä pienenä, lämpöisessä ja kodikkaassa kuoressaan. Vuoret ovat lähteneet, minne? Ovat varmaan menneet tapaamaan muita kaltaisiaan, tai pitävät vain taukoa. Hyvä, ovat ne lomansa ansainneetkin, sillä vuorilla on raskas ja vaativa työ. Oliivipuut ovat iloisia. Tänään ne tanssivat tuulen kanssa ihanaa ja notkeaa valssia. Oliivit ovat kerätty viimeviikolla, joten tanssi on hentoista ja keveää. Lehdet ja niiden monet vihreät sävyt ovat tiukasti valssin pyörteissä, mutta lepattavat ja haluavat liikkeisiinsä samban tulista rytmiä. Näkymä on monen musiikin yhdistelmää ja todella huumaavaa katsella. Tanssin hetken heidän kanssaan. Heinät ja muut maan lyhyemmät asukit ovat enemmän loppuillan hitaiden halailurytmien lumoissa. Ne ovat kietoutuneet toisiinsa ja rakastavat. Sade suukottelee kaikkia tasapuolisesti. On hyvä olla.

Kävelyllä

Otan roskapussin käteeni ja lähdän ulos. Ilma on tuulinen ja kostea, piha on märkä yöllisen sateen jälkeen ja punainen muta jää kenkiini kiinni. Se on jo tuttua minulle ja keltaisille kumisaappailleni, ei haittaa menoa ollenkaan. Pihapiirin jälkeen alkaa sykkeen sopivasti nostava 45 asteen reipas nousu, jonka jälkeen matkani on pelkkää alamäkeä merelle asti. Ensimmäisen talon ystäväni tervehtii minua rytmikkäällä räksytyksellään. En tiedä rotua, mutta se sopii täydellisesti talon ja puutarhan sisustuselementiksi. Muoto ja sävyt ovat kohdallaan. Moi moi, sanon vastaukseksi ja jatkan matkaani.

Seuraavat kaverukset asuvat vain muutaman kymmenen metrin päässä. He ovat lasistudion Irmeli ja Keijo. Irmelillä on pennut päiväunilla ja hän juokseekin tervehtimään minua vatsanalus täynnä muhkeita utareita. Maitoa roiskuu joka puolelle ja hän on iloinen. Keijo vain katselee ja haukkuu muutaman kerran. Seuraavaksi tulevat mutkan roskiskatit. Oli haasteellista opetella viemään roskapussia roskikseen pelästyttä kissojen yhtäkkisiä säntäyksiä ympäriinsä. Mutta tänään olen rohkea. Ilmoitan etukäteen kissoille, että täältä tulee mukava lasti tongittavaksi. Viisi päätä nousee valppaana väistämään pussiani. Hyvä, voitte jatkaa, sanoin heille.

Jonkin matkaa jatkettuani kuulen kanojen ja kalkkunoiden ääniä. Heitä vartioi Jorma. Jorma on ylväs ja omanarvonsa tunteva vahtikoira, eikä räksytä turhia. Hän tunnistaa minut hajusta, eikä ole moksiskaan kun kävelen ohi jutellen kanoille. Matka jatkuu.

No niin, nyt alkoi tuttu räksytys joka ei lopu. Urpo ja Turpo luulevat vahtivansa linnaa tai jotakin jota kaikki haluavat ryöstää. Ei auta juttelu, hiljaa olo, juoksu tai mätelä kun ohitan heidät. Matkalla tulee vastaan vielä monia roskiksia joissa on jos jonkin näköisiä ja kokoisia kissoja pentuineen. Kulkukoiria kävelee siellä täällä ja jotkin niistä haluavat kävellä hetken minun mukanani ja jatkaa taas tärkeää matkaansa jonkin. Olen meren rannalla. Tuuli puhaltaa kovaa ja aallot ovat mahtavia. Alkaa olla

hämärä ja täytyy lähteä kotiin. Paluu taskulampun kanssa mutkittelevia teitä on erilainen, vaikkakin sama. Tuuli viheltää, oksat rapisevat ja yön eläimet äännelevät mahdollisesti jossakin. En pelkää, kaikki on hyvin.

Saaren kosteus

Kreetan saari on kuin iso kivi välimeressä. Talvikuukausina sataa todella paljon ja kosteus on läsnä koko ajan. Täällä on paljon tyhjiä asuntoja talvella ja loma-asunnot ovatkin rakennettu kesän kuumuutta vastaan. Asuminen lomahuvilassa on ollut haastavaa aikaa normaaleille kotiaskareille kuten pyykinpesulle, kun taloissa ei ole lämmityslaitteita. Tästä talosta löytyy kylläkin pieni kaasulämmitin, joka helpottaa hieinan arkea ja suunnitelmassa onkin pienen takan rakennus. Pyykki huilailee telineessä helposti jopa viikon verran sisällä ja ulkona tuulisella ilmalla hetkessä, mutta olen useasti keräillyt puhtaat pyykit kuralammikoista tai puiden oksilta. Tuuli täällä on kovaa, mielestäni myrskyisää. Viikatut vaatteet keräävät kaapissa ympäriltään kaikenlaista mukavaa. Tämä talviaika on homeitiöiden ja koiden juhla-aikaa. Homeitiöt levittäytyvät kaikkialle jossa ilma ei pääse vaihtumaan, eli kaappien ovet on pidettävä auki ja ikkunat raollaan. Koit löytävät parhaat ateriansa myös vaatteistasi. Pukiesasi villapaidat ovat täynnä monia mukavia tuuletusaukkoja. Onneksi parsinneuloja ja lankaa löytyy kauppoista. Sieltä löysin myös niin ihanan ja monikäyttöisen laventelin. Kasvi karkottaa koit, kuulemma myös skorppioonit ja rauhoittaa mielen. Kaikkiin elämän haasteisiin löytyy ratkaisu ja on löytynyt jo satoja vuosia.

Tuoreus

Tuoretta ruokaa saa täältä helposti. Lempikauppani onkin täällä Päärynäpuukauppa. He myyvät vain paikallisten viljelijöiden tuotteita. Hedelmien ja vihannesten väriiloisto on silmiä hivelevää ja tuoksut ovat mahtavia. Erilaisia yrttejä ja mausteita löytyy sieltä hyllykaupalla ja kauniit lasipurkit ovat täynnä papuja ja siemeniä. Viinit ja leivonnaiset ovat heidän omatekemiään ja silloin tällöin on emäntä tehnyt ison tarjottimen täyteen kauniita kukkakuvioisia suklaita. Hän opettaa myös työntekijöilleen kutomista. On mukava mennä kauppaan kun siellä on iloinen puheensorina ja kutimet heiluvat kassakoneen takana. Lihakaupassa on hieman erilainen tunnelma, mutta tuotteet ovat taatusti myös tuoreita. Veren tahrима isokokoinen mies hymyilee suuresti näyttäen mahtavat valkoiset hampaansa ja tervehtii aina iloisesti sätkä huulessa. Tiskit notkuvat monien eri eläinten lihoja ja mahtavimmat niistä ovat päässeet koukun nokkaan roikkumaan.

Pikkujoulu

Tänään vuoret saapuivat ansaitulta lomaltaan. Toivat tuliaisiksi mahtavan valkoisen lumipeitteen, on pikkujoulu. Ulkona linnut laulavat iloisesti, karpäset pörräävät ja puut ovat täynnä appelsiineja ja sitruunoita. Luonnossa kaikki vihertää ja talvi onkin

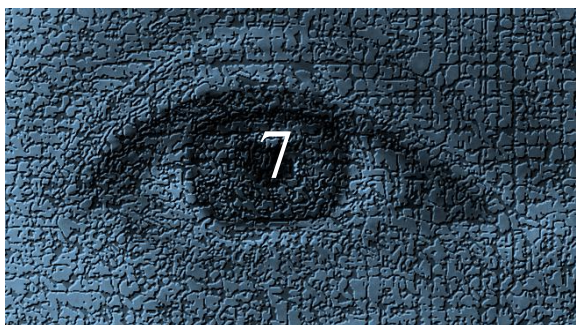
energian aikaa. Vettä tulee paljon ja aurinkoa sopivasti. Rannalle mennessäni tunnen lämpöisen tuulen puhalluksen ja meren aallot kutittavat jalkojani. Katselen korkealle vuorelle ja ihailen valkoista lumipeitettä. Lumi on siellä missä sen kuuluukin olla, hyvä niin. Rantakadun putiikeissa on vain muutamia joulukoristeita, mutta ihmiset ovat sitäkin enemmän juhlatuulella. Paikka on tänään täynnä hälinää joka muuten on kuin aavekylä talvisin. Ihmiset ovat järjestäneet myyjäisiä johon kaikki osallistuvat ja syövät ulkona nauttien auringon lämmöstä eikä mihinkään ole kiire. Tämä oli mukava ja erilainen pikkujoulu meren äärellä.

Sinisen kulhon kaunokaiset

Kauniista sinisestä kulhosta kuuluu kimeä kiljaisu. – IIK, se on minun vuoroni IIK! Valkoiset sormet tarttuvat ahnaasti pelokkaaseen panssaripähkinään. Sormilla on aseenaan pienet tylppäkärkiset, mutta vahvat saksen. Ne yrittävät työntyä määrätietoisesti tyven syntymäkohtaani, ohi panssarin. Tylppä terä tekee pyörivää liikettä ja yrittää työntyä sisääni. Pinnistelen kaikin voimin. Onnistunkin aika hyvin, mutta kun keskityn terän tunkeutumiskohtaan, kuulen natinaa panssaristani. Apua, tulkaa kaverit auttamaan, ratkean kohta. Mutta muut eivät kuule avunhuutoja kaukana kulhossa. Tilanne on vaarallinen ja terä pääsee tunkeutumaan saumasta halkaisten pienen palan kuortani. – Onko loppuni nyt tässä? ajatteli pieni pähkinä. Mutta ei, sormet olivat erehtyneet ottamaan maailman sitkeimmän sankaripähkinän. Pähkinä keräsi kaikki jäljellä olevat voimansa ja odotti viisaasti seuraavaa terän liikettä. Päästin helposti terän etenemään haljenneesta kuorestani ja annoin sen tuntea, että loppuni on kohta lähellä. Voitontahtoiset sormet olivat jännittyneet ja puristuneet täydellisesti saksien ympärille puristaen ja tuhoten minut. – NYT, nyt on tilaisuuteni tullut. Pyörähdin typerien sormien välissä, otin saksen haltuuni ja työnsin tylpän terän suoraan edessäni olevaa valkoista lihaa kohti. Se upposi hyvin ja halkaisi kynttä

myöden koko sormenpäähän. Lensin kaarella takaisin ystäväni joukkoon ja kaikki hurrasivat minulle. – Jee, olet sankarimme ja pelastajamme. Kuulin kuinka vertavuotava sormi itki ja yritti saada apua vedeltä. Verta suihkusi joka puolelle, mutta laastari tuli avuksi ja sai tyrehdytettyä vuodon vasta tuntien päästä. Näen sormeä päivittäin ja huomaan sen pikkuhiljaa parantuvan. Meidän välillemme kuitenkin tuli sovinto ja rauha. Me sinisen kulhon kaunokaispähkinät saamme olla rauhassa koristeita ja tyhmä sormi lupasi keskittyä aivan muihin asioihin.

Tahdonvoima

Kreetalle muuttaessani ja puutarhassa touhutessani tein sopimuksen eläinten kanssa: Minä en koske niihin ja ne eivät koske minuun. Maa kuitenkin kuhisee elämää joka välillä hankaloitti työskentelyä paljon. Matoja, kuoriaisia, skorppiooneja ja muita vipeltäjiä on kaikkialla. Kengät on kopsuteltava tyhjiksi, vaatteet on ravisteltava ja hanskat tarkistettava ennen kuin voi pukeutua. Kuitenkin eräänä aurinkoisena työpäivänä yksi skorppiooni oli päättänyt tulla laatoitukselle, josta kuljen monta kertaa päivässä hakiessani uuden lastin betonia. Aioin kiertää kaverin ja olla huomioimatta ja kunnioittaa sopimustamme. Betonia kuljettaessani kuitenkin hieman vilkuilin ystäväni ja se oli aina hieman muuttanut paikkaansa. Useiden tuntien jälkeen kaveri oli kiertänyt koko 4 x 6 metrin laatoituksen ja oli nyt sen keskellä paikoillaan. Ajattelin myös pitää pienen tauon. Siinä kahvia juodessani kuitenkin katsoin taas laatoille päin, että mikä siellä oli meininki. Mitä ihmettä, kaveri peruuttaa. Mitä se oikein tekee, ajattelin. Ei minkäänlaista itsesuojeluvaistoa eläimellä kun koko päivän siinä vain kävelee edestakaisin ja sitten on aikaa vielä peruutella. Nyt päätin mennä lähemmäksi katsomaan, että mitä se meinaa. Kaverini olikin kuollut ja pieni muurahainen siellä yritti tarmokkaasti raahata isoa saalistaan johonkin, mutta oli sitten väsähtänyt keskelle laatoitusta. Oli todella mahtavaa katsoa

kuinka pieni muurahainen oli päättänyt kuljettaa jättikokoisen ruuan kotipesään, haasteista viis. Siinä oli oikein hyvä esimerkki luonnolta meidän omiin haasteisiimme, PERIKSI EI ANNETA!

Perhosen lento

Kreetan yksi lentoasemista sijaitsee Haniassa. Se on melko pieni asema ja siellä myös on armeijan tukikohta ja kalustus. Vein eräänä päivänä tytärtäni lentoasemalle ja palattuani autolle aivan yläpuoleltani lensi hävittäjä kovaa vauhtia. Pysähdyin ja peitin korvani, olin ihmeissäni ja samalla hyvin säikähtänyt. Hävittäjä alkoi kaarrella ympäriinsä ja käännellä suuntaan ja toiseen. Se näytti ihan perhoselta. Suoraan ylös ja vapaata pudotusta maata kohti, sitten taas aseman päältä ja tiukka kurvi kohti taivasta. Tunsin koneen ilmavirran ja mahtavan moottorin jyrinän ihollani. Näin koneen perässä hehkuvan oranssin voiman joka työnsi vauhtia eteenpäin. Katselin kauniin perhosen lentoa pitkän tovin, se oli pysäyttävä hetki. Kyllä on taitava perhonen, ajattelin...mmm siellä on ihminen ohjaamossa. Olin niin lumoutunut koko harjoituslennosta, että todellisuus meinasi unohtua. Niin nehän harjoittelee lentotaitojansa täällä turvassa ja menevät sitten pudottelemaan pomminsa sota-alueille. Sitten tuli itku, koko ihana hetki muuttui sekunnissa kauhunäytökseksi. Menin autoon, sytytin tupakan ja kaahasin pois.

Oliivi

Tammikuussa ovat oliivit kypsiä ja kaikki viljelijät ovat kiireisiä. He levittävät puiden alle verkot ja moottorikäyttöisellä pitkällä tikulla sitten täryttävät oliivit verkolle. Jotkut lajikkeet kuitenkin tiputtavat itse oliivit, kunhan ovat tarpeeksi kypsiä. Oliivipuita on kaikkialla ja suurin vientituote onkin oliiviöljy. Sain jokin aika sitten iloiselta lihakauppiaalta pullollisen heidän omatekemää oliiviöljyä, joka oli timjamilla maustettua. Samalla hän kertoi kuinka kreetalaiset muuten sitä käyttävät. Pesun jälkeen he voitelevat sillä ihonsa kauttaaltaan ja sitten vielä muutama tippa pitkien hiusten latvoihin. Näitä kauneusohjeita olen täällä noudattanut ja olo tuntuu hyvältä ja iho kimmoisalta. Myös pieni vinkki kiukuttelevaan takkaan, jos et meinaa saada takkapuita palamaan niin pieni loraus oliiviöljyä ja johan toimii. Eli oliiviöljyä sisäisesti ja ulkoisesti, runsaasti ja joka päivä.

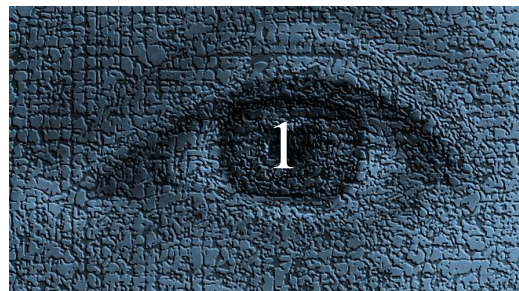
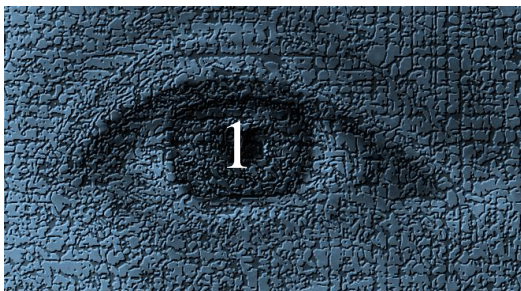

Äänet hautausmaalla

Kävellessäni pienen kylän mutkikkaita kujia pysähdyin isoon rautaiseen porttiin. Portti oli kiinni ja näkymä oli niin herttainen, että halusin mennä sisään. Valkoinen pieni kappeli, kaksi isoa appelsiinipuuta sen molemmin puolin ja maa täynnä oransseja appelsiineja, se oli kuin maalaus. Ketään ei näkynyt ympäristössä ja otin varovasti kiinni portin suuresta kahvasta. Kääk, se aukesi päästäen karmivan narinan

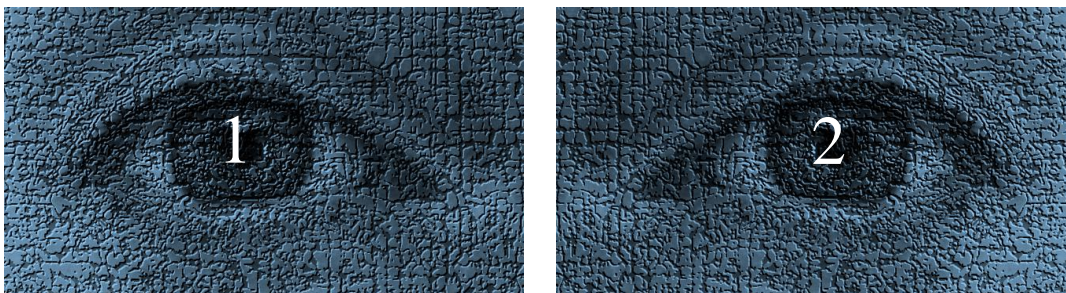

joka sai ihokarvani nousemaa. Sydän pomppi rinnassani ja menin silti eteenpäin. Edessäni olivat appelsiinipuut joista suurin osa hedelmistä oli jo pudonnut maahan ja lähteneet vierimaan alas rinnettä. Kappelin ympärillä oli monia marmorista rakennettuja hautalaatikoita, joiden päällä oli pienempi muistojen laatikko lasi-ikkunalla. Siellä oli jokaisesta vainajasta kuva kauniissa kehyksissä, joitakin kukkasia ja muistoesineitä led-kynttilöineen. Tuulen hentoinen vire sai lasiset ikkunat kalisemaan. Se oli mieletön hetki kuunnella vainajien jutustelua muuten niin hiljaisessa maastossa. Siellä kukaan ei tarvitse enää appelsiineja, ne saavat vapaina vieräjä pitkin mutkikkaita kujia kohti kylän asukkaita.

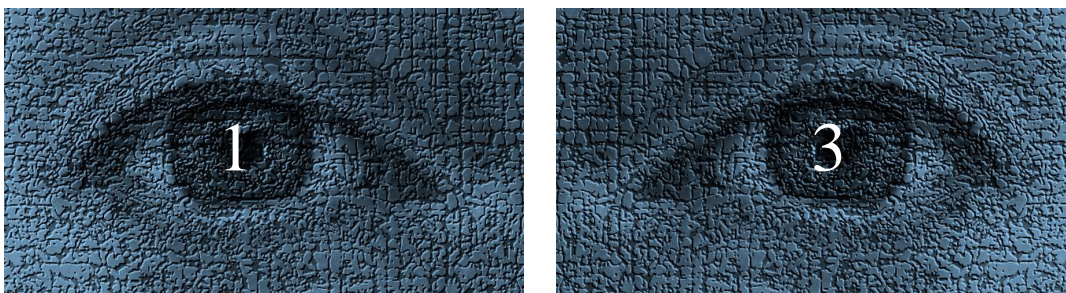
Raki- parannus kaikkeen

Ravintoloissa tarjotaan aina rakiä ruuan jälkeen. Se on kirkasta viinaa ja joskus se on sekoitettu myös hunajaan. Terveysteksi, sanovat paikalliset. On hyväksi mahalle raskaan aterian jälkeen, mutta rakilla on myös muita parantavia vaikutuksia. Paikalliset vakuuttavat potenssin ja masennuksen parantuvan kohtalaisella käytöllä. Pesuaineena myös raki on hyvä. Pinttyneet tahrat ja muutkin liat lähtevät aineen voimalla pois. Olen kokeillut ja toimii!

Rappuset vapauteen

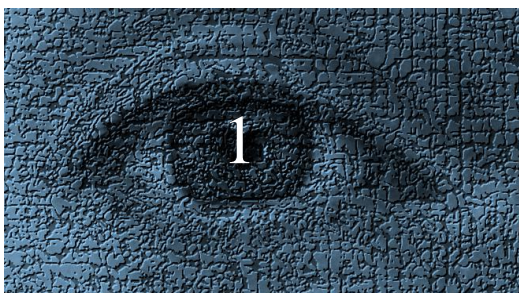
Huvilan pihaan valmistui viimeinkin omistajien haluama suuri uima-allas. Se on modernin talon moderni suorakaiteen muotoinen ja sinisillä laatoilla vuorattu ”monttu”. Uima-allaassa on tunnelmavalistus, joka kytkeytyy päälle hämärän tultua. Se sopii erittäin hyvin omistajien tyyliin ja he ovatkin erittäin tyytyväisiä altaaseen. Aamun valjettua kuitenkin heräsimme karuun totuuteen. Niin hieno ja virkistävä uima-allas olikin surmanloukku. Altaassa on automaattinen vedenkierto, jolloin se nostaa joka toinen tunti veden pintaa viemäreihin ja kierrättää veden jonkin puhdistusfiltterin läpi. Altaaseen menneet ötökät eivät päässeet sieltä pois ja löysimmekin kymmenittäin suuria kovakuoriaisia, matoja, skorppiooneja ja mielettömiä hämähäkkejä. Suurimmat hämähäkit olivat kämmenen kokoisia ja hyvin kirkkaan värisiä karvaisia otuksia. Tuska oli kova kun ajatteli eläinten kohtaloa ja että melkein jokaisen talon pihalla on samanlainen allas. Useiden pelastusyritysten jälkeen tuumimme, että tästä on tultava loppu. Teimme ötököille rappuset jokaiseen altaan nurkkaan. Lopputulos oli hyvä, eläimet oppivat käyttämään rappusia, eikä se ole enää heille vaaraksi.

Täydellinen työpäivä

Tänään on täydellinen työpäivä. Tuulinen ja mukavan raikas keli takaa tehokkaan ja

ripeän työskentelyn kivien parissa. Mosaiikin ja kivien yhdistely oli mielessäni kun menin pihalle. Olin pukeutunut lämpimästi ja naureskelin mielessäni, että pitäisiköhän laittaa parit kivet taskuun, ettei käy niin kuin Ellenille jonka tuuli nappasi ja tipautti muutaman metrin päähän. Ajattelin ottaa riskin ja olla laittamatta kiviä lisäpainoksi. Aloin sekoittamaan täydellistä ja hienokiteistä betonia kun tuuli pölläytti jauhot silmilleni ja alkoi tihkuttaa vettä. En välittänyt vaan jatkoin hommia. Betoni oli valmis ja aloitin kivien ja mosaiikkipalojen asettelun. Tuuli vain voimistui enkä malttanut lopettaa. Sormet alkoivat kangistua, mutta yritin ajatella positiivisesti 'eipähän ainakaan tule auringonpistosta'. Vaatteet olivat mukavan kosteat ja jäätävä tuuli takasi, että työskentely olisi mahdollisimman haastavaa. Sisukkaasti vain jatkoin, täytyyhän tämä puutarha saada joskus valmiiksi ja lopputyön kivet odottavat seuraavana jonossa. En voi joka päivä taipua luonnonvoimien edessä, uhosin itsekseni. Seuraavaksi alkoi sataa jääkuutioita! Pysähdyin hetkeksi ja annoin rakeiden kopista päähäni hetken. Luovutan, oikaisin kangistuneet koipeni ja peittelin keskeneräiset tekeleet muovin alle. TAAS oli hetki jolloin piti antaa luonnolle periksi ja lopettaa työt.

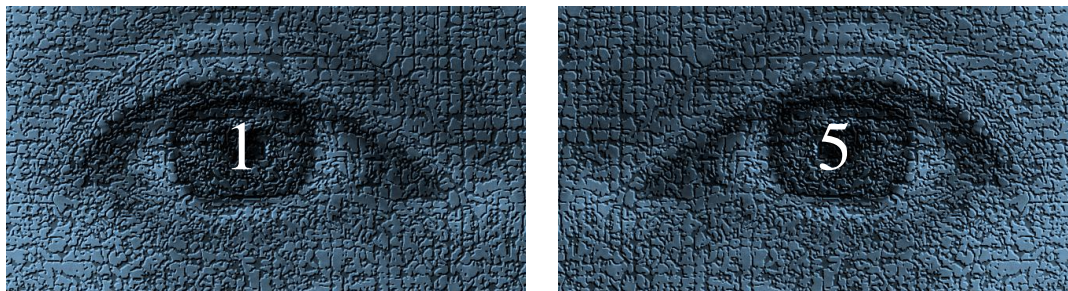

Meren rauha

Tammikuussa koutelas rannalla on rauhallista. Pieni ryhmä innokkaita sukeltajia alkoivat availta kassejaan ja järjestelemään sukellusvarusteitaan. Kun valmistaudun sukellukselle, olen täysin keskittynyt mitä teen ja miten. Märkäpuku on kuin lämpöinen rasvakerros ympärilläni, happilaitteet ja letkut ovat keuhkoni meressä ja räpylät muuntavat minut kokonaan kalaksi. Kahlaan mereen ja laitan maskin silmilleni, olen valmis. Sitten vielä kaveritarkistus, kaikki ok ja matka alkaa. Pinnan alla äänet katoavat, vain oma hengitys kuuluu. Kiireet poistuvat ja meren rauhallinen ympäristö on vain läsnä. Kalat uivat kohti ja katselevat sinua, se tuntuu hyvältä. Kaikki lepää meressä tyytyväisenä. Olemme pienten virtojen vietävinä, aallot

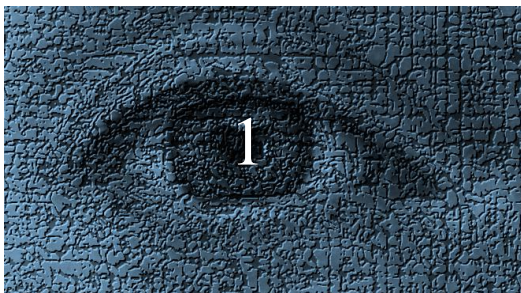
hyväilevät samaan tahtiin kaikkia jotka ovat sen syleilyssä. Sama tahti, samat liikkeet, niin pikkuplanktoneilla, kuin suuremmillakin kaloilla. Syvä sinisyys, syvä rauha ja painottomuuden tunne.

Pyöreän pöydän ritarit

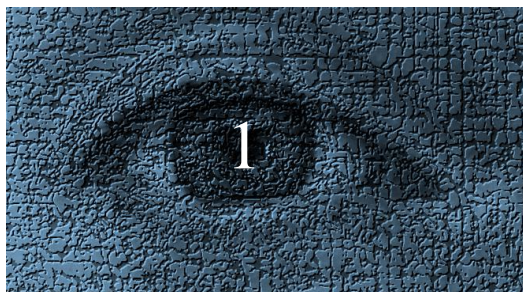
Ihmiset seurustelevat ja viettävät täällä aikaansa paljon tavernoissa. Siellä kuulee ja näkee mahtavia selviytymistarinoita ja kohtaloita. Ihmisiä on paljon ja jokaisella on oma tarinansa. Tässä vain muutama lyhennetty otos yhden illan ihmisistä, jotka tapasin. Kauniina aurinkoisena päivänä istuimme iltaa ulkona. Pöydässämme oli herrasmies, joka oli koko elämänsä pyörittänyt hyvin toimivaa bisnestä. Hänellä on kuitenkin heikko sydän, joka on jo leikattu moneen kertaan, eli lähtö on ollut lähellä useasti. Nyt bisnesmies on saanut lääkäriltään arvion elämästään, muutama vuosi elinaikaa ja koko elämäntyö on muututtava. Hän päätti myydä luksus asuntonsa, muuttaa thaimaahan ja viettää loppuelämänsä siellä, koska rakastaa thai-ruokaa ja kauniita naisia. Talo on edelleen markkinoilla ja myyntiä odotellessaan hän avoimesti kertoo, että nauttii katutyöistä ja matkustelee heidän kanssaan eri paikkoihin ja elää elämänsä täysillä. Pöydässä on pariskunta jotka haluavat myös myydä asuntonsa ja muuttaa kaupunkiin. Heidän talonsa ei ole myöskään vielä mennyt kaupaksi, mutta he eivät luovuta. He järjestävät lottoarvonnan jonka pääpalkintona voittaja saa 600 000 arvoisen luksus huvilan. Se on erittäin mielenkiintoinen toimitus, 100 euroa per lippu ja voitot asunnon Kreetalta. Pöydässämme yksi mies uskoo liskoihmisiin ja toinen mies uskoo vain juoman voimaan. Hän on päättänyt elää elämänsä juoden ja kun rahat on loppuvat, hän kävelee meren rauhaan eikä halua olla kenellekään riesaksi. Eläkkeellä oleva hymyilevä ja niin sädehtivä nainen teki työuransa timanttialalla. Hän kertoo mielenkiintoisia tarinoita timanttikaivoksista ja muutenkin timanteista. Vau mikä ammatti!

Äänet ulkona

On ihana herätä uuteen aamuun kun kukot kiekuvat ja herättelevät kyläläisiä. Kukot kiekuvat myös päivällä, illalla ja yöllä, mutta mikä on mielenkiintoista he kiekuvat myös toisilleen. Tässä kylässä on ainakin kuusi kukkoa ja kun yksi aloittaa niin muut jatkavat keskustelua. Päivisin kanat ylpeinä ilmoittavat kaikille koska munat tulevat, se kotkotus on erilaista kuin normaali kanan ääni joka oli mukava oppia. Lampaiden kellot kilisevät joka puolella ja koirat räksyttävät omaa tarinaansa myös vastailleen toisilleen kuulumisia. Hevosten hirnuntaa myös kuulee ja silloin tällöin aasi tööttää jostakin. Kesäisin kovin ääni kuitenkin lähtee laulukaskailta, ne laulavat aivan jatkuvasti. Kaskas on lasten suosikki suuresta koostaan huolimatta. Lapset nappaavat hyönteisen kiinni ja kutittelevat sillä toisiaan kun se laulelee heidän käsissään. Jotkut laittavat hyönteisen narunpätkään kiinni ja siinä se sitten pörrää ympäriinsä. Luonnon äänet ovat jatkuvasti läsnä, eikä kukaan tunne olevansa tällä yksin.

Tiskihetki

Tiskaus on hyvää meditointi aikaa. On ollut pilvinen päivä, joten lämmintä vettä ei tule. Täytän vedenkeittimen ja odotan hetken. Sopiva sekoitus kylmää ja kuumaa vettä altaaseen, hieman pesuainetta ja homma alkaa. Kädet tekevät työn ja mieli

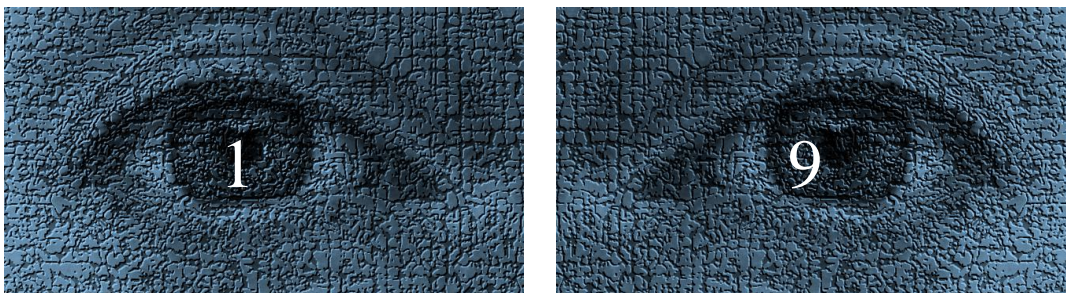
lentäköön minne haluaa. Muuttolinnut laulavat ulkona ja olohuoneessa kohtaavat maailman eri ihmiset. Olohuonepalaveri yhdistää suomen, kreikan, ranskan, kanadan, skotlannin, meksikon ja italian. On mahtavaa saippuoida lautasia ja muita tiskejä siinä kielten ihanassa kaaoksessa. Monen maan miehet ja naiset puhuivat englantia omilla aksenteillaan ja välillä puhuivat keskenään omaa kieltään. Mölinä muuttuu pehmeäksi meditaatioksi ja ajatukset lentelivät ympäri maailmaa kierrellen siellä ja täällä, vaihdellen väriään hetkestä toiseen. Veden lorina tuo oman elementtinsä matkaan jossa saippuan kuplat ratsastavat ketterästi myös paikasta toiseen. Äänet jatkava lauluun ja tiskit on tiskattu. Missä lienee mieli ollut.

Elefanttiluola

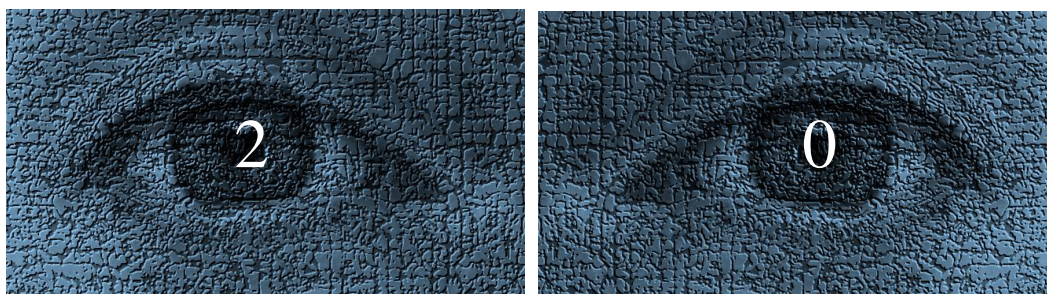
Yksi sukellusreissu tehtiin elefanttiluolaan. Sen suuaukko on 10 metriä merenpinnan alapuolella ja kivensisäistä luolaa jatkuu pitkään. Luolan perällä voi nousta ylös ja ihastella taskulampun valossa tippukiviä ja elefantin 50 000 vuotta vanhoja fossiileita. Luolassa myös vierailee hylkeitä. En tiedä, asuvatko ne siellä vai käyvätkö ne syömässä jotakin. Hylkeet ovat uhanalaisia eläimiä ja välimeressä on muutenkin ryöstökalastusta, saastuttamista ja häirintää. Ajatukseni lopputyön kiviveistoksiin alkoi muodostua ja halusin tehdä mielenosoituksen antamalla äänettömän ääneni äänettömille. Mielenosoitusmarssiin osallistuvat keulahahmoksi hylkeet ja heidän peräänsä mustekala. Jonoa ja veistosten rakennetta miettiessäni näin selkeästi muutkin marssijat jo mielessäni. Kilpikonnat, meduusat ja kalaparvi ovat loput urheista ja rohkeista meren mielenosoittajista.

Symboliikka

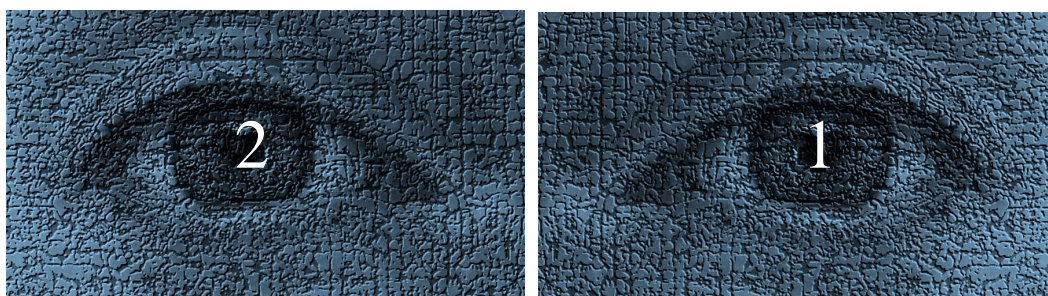
Halusin antaa mielenosoittajille meren vallan takaisin. Se on minulta merelle kiitos mahtavista ja turvallisista kokemuksista. Käytin muutamia tekstejä hyväkseni ja symboliikkaa. Tekstikylttien jotka kaiversin kiveen englanniksi ja kreikaksi ”Kunnioita” ja ”Me asumme täällä” piti olla ensin eläimen ylhäällä räpylöiden tukemana, mutta tekniset ongelmat ratkaisivat asian, että kyltit tulivat nojaamaan eläimeen. Mustekala sai Poseidonin kolmikärjen, joka edustaa merten valtaa. Kilpikonna äiti ja lapsi haluavat mereen rauhaa ja rakkautta myös lisääntymispaikoille. Meduusoille laitoin kolme silmää, jotka suojelevat pahalta ja kalaparvi muodosti suuren sydämen marssijoiden lopuksi. Kaikilla heillä on lasista tehdyt siniset silmät. Se on suuri kontrasti tasavärisiin kiviin verrattuna ja luo mielikuvan todellisista elävistä eläimistä.

Työskentelyä

Taas on täydellinen työpäivä. Valoa on sopivasti, pilvet kattavat mukavasti koko taivaan, eikä mahtava aurinko sekoita tänään kivien varjoja ja näkyvyyttä. Etsin kiviä ja pyörittelen niitä kuin lapsuudessa lumipalloja joista muodostui suuria lumiukkoja. Olin siinä hyvä, joten nautin myös siitä tunnelmasta tänään. Etsin ja pyörittelin, vertailen ja sovittelen, tuntuu että tänään tulee täydellinen lumiukko vaikkakin on

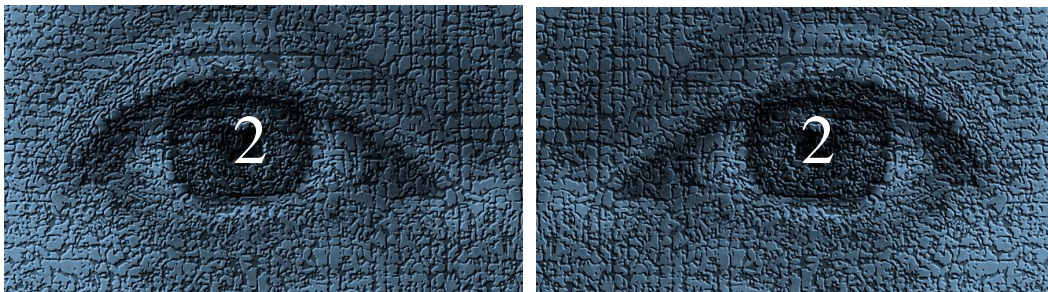
kivinen hylje. En anna sen häiritä tilanteiden kulkua, vaan otan rakkaan ystäväni rälläkän käteen ja alan hellästi hivellä valitsemiani kiviä. Välillä terä uppoaa helposti ja välillä täytyy hieman avustaa voimalla. Kiven mahtava pölypilvi nousee täydellisesti tuulen mukana ylös joukossaan myös multaa ja juuria. Pienet hämähäkit ja muut ötökät juoksevat pois kiven koloista ja menevät etsimään uuden kotikolon jostain rauhallisemmasta kivistä. Timanttilaikka tanssii rauhallisesti kiven pinnalla, kunnes tulee tunne että tangon askeleet alkoivat tökkiä ja rytmi katkeilla. Sammutan ystäväni ja tarkistan tilanteen. Voi voi, hän haluaa jäädä eläkkeelle. Se oli murtunut kahdesta kohtaa ja suuri palanen lennähtänyt jonnekin, minneköhän... Työturvallisuus ja kivenveiston tarinat tulevat väistämättä mieleeni. Ei saa olla yksin ja totta kai olen yksin ja puhelin on jossain missä lieneekin. Yritän rauhoitella itseäni ja tarkistaa haalarit. Okei, mistään ei pulppua mitään eikä sormia puutu, kasvot tuntuvat kuivilta, jalat ja kädet ovat paikoillaan. Päätän mennä keittämään kahvit ja tarkistamaan haalarien sisällön tarkemmin sisällä. Huh, kaikki hyvin ja homma jatkuu. Väsähtänyt ystäväni pääsi ansaitulle eläkkeelle ja uusi innokas ja kiiltävä nuorukainen jatkaa työskentelyä nyt kanssani. Pilvet ovat muodostuneet mustiksi kahvitaun aikana. Täydellinen työpäivä loppui raikkaaseen ja runsaaseen vesisateeseen. Luonto määrää tahdin ja hyvä niin. Huomenna sitten jatkan hommia uuden ystäväni kanssa tai sitten en.

Oranssit pilvet

Olin kuullut oranssin värisistä Afrikan pilvistä ja että niitä myös näen Kreetalla. Odotin innoissani ja mielikuvituksissani näin mitä mahtavimpia juttuja voikaan tapahtua, kun taivaalla sellaisia pehmeitä oranssipilviä leijuu. Eräänä tuulisena päivänä menin ulos työmaalleni ja ajattelin että ”kuka sammutti valot”. Ulkona oli todella hämärää keskellä päivää ja aloin katsella ympärilläni. Eihän tämä olekaan mikään tavallinen tuuli, se melkein alkoi kuljettaa minua tahtomaansa suuntaan. Otin

puusta tukea ja huomasin taivaan olevan ihan kuraisen näköinen. HÄ, onko tämä nyt se kauan odottamani romanttinen ihanan oranssinen pumpulipilvi. Joo, kyllä se sitä hiekkaa oli ja olo oli aivan mieletön. Ei siinä voinut kuin mennä maahan makaamaan ja katsella taivasta, olin hiekkapilvessä.

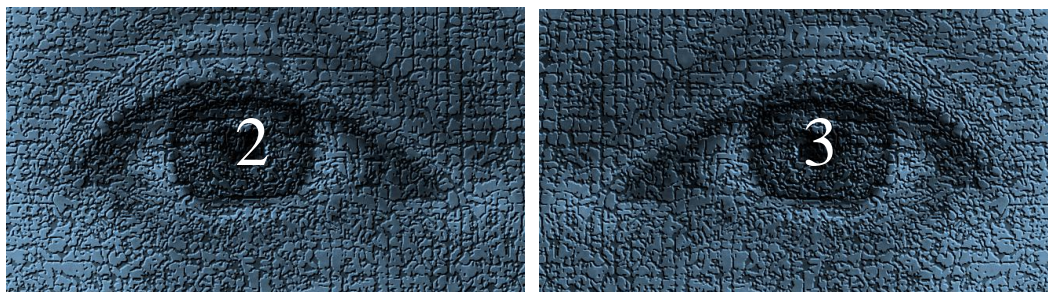

Asunto vuorilla

Muutimme kauniiseen kivitaloon, joka sijaitsee pienessä sadan asukkaan kylässä Malaxassa. Se on noin 600 metriä merenpinnasta ja on valkoisten vuorten viimeinen osa. Näkymät ovat mitä mahtavimmat. Tuntuu siltä, että melkein voisi koskettaa vuorten lumisia huippuja ja lentää kotkien lailla taivaalla ja olla vain osana suurempaa kokonaisuutta. Talon toiselta puolelta pienen kävelymatkan päästä avautuu näkymä koko Hanian alueelle. Kaupunki näyttää kuin se olisi lasten pienoismalli. Siellä on kaupunki, satama ja tehdasalue kauniisti rajattuna syvän sinisellä merellä. Talon on suunnitellut paikallinen kivitaiteilija Stefanos. Hän ylpeänä esitteli valmiin talon pienoismallin ja tulevien uusien kolmen talon suunnitelmat. Stefanoksella on neljä tytärtä ja hän tekee kaikille omat asunnot. Pihapiirissä on jo kaksi asuntoa keskeneräisenä ja mielenkiinnolla katselenkin seinien rakenteita ja muitakin tekniikoita miten hän on aloittanut rakennukset. Hän on upottanut seiniin paljon yksityiskohtia esimerkiksi takan suuri kukka, jossa hän on käyttänyt hieman erisävyistä kiveä ja muotoillut sen kauniiksi kaareksi. Siellä on myös paljon pienempiä kiviveistoksia ja suuri kiveen hakattu lampaan pää. Kaikkialla näkyy tyylikkäästi kiven ja työkalujen ronski jälki. Talo on kiven, puun, kipsin ja takoraudan muodostama suuri monumentti. Siinä silmä lepää ja huomaa että

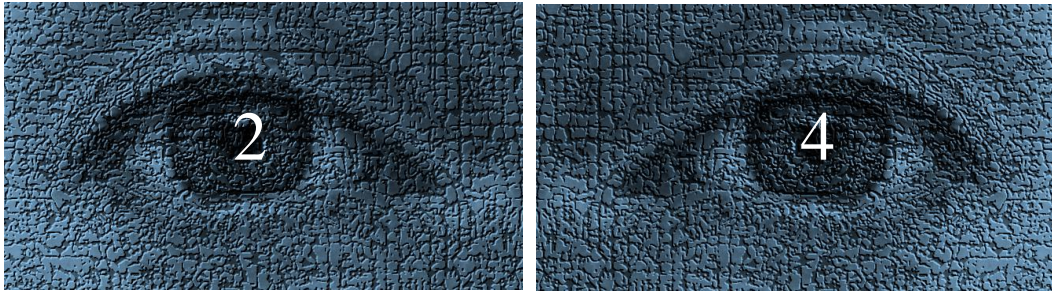
kaikki kohdat on huolella ja rakkaudella valmistettu. Pihapiirissä villinä kasvaa minttua, kamomillaa ja apiloita ja odottelenkin jo innolla uuden yrttikirjani kanssa, että mitähän muuta mielenkiintoista maasta alkaa kasvaa. Kun saimme avaimet ja vihdoinkin pääsimme uuteen kotiin, niin keittiön pöydällä odotti suuri vadillinen appelsiineja, maljakko täynnä leikkokukkasia luonnosta ja totta kai pullollinen isännän omatekoista Rakia. Olimme lämpimästi tervetulleita uuteen taloon. Olen onnekas kun saan siellä hetken asua.

Vuokra

Stefanos kävi vaimonsa kanssa viikon päästä muutostamme tarkistamassa, että kaikki oli hyvin. He toivat purkillisen itse säilöttyjä hedelmiä, melassia ja vaimo oli vielä leiponut suuren sitruuna kookoskakun. Se tuntui hyvin yllättävältä. He halusivat keskustella ja tutustua meihin paremmin. Itse he kertoivat tyttäristään ja lapsenlapsistaan. Perhe on hyvin tärkeä ja onneksi olinkin jättänyt seinille valokuvat jotka olivat kuvia suvun jäsenistä. Suurin ja vaikuttavin mustavalkokuva on asunnon keskeisimmällä paikalla. Hän on vaimon äidin äidin äiti, Maria mummeli. Hän pitää jöötä talossa. Tapaaminen oli erittäin miellyttävä, mutta samalla paineet kasvoivat kun ajattelin vuokranmaksua. Kertoivat tulevansa tyttärensä ja lastenlastensa kanssa, kun halusivat heidät meille esitellä. Se on näköjään tapana, että Stefanos tulee käymään ja samalla tarkistetaan sähkö ja vesimaksut, koska mittarit ja niiden jako on jotenkin jaettu. Päätin leipoa karjalanpiirakoita seuraavaan koitokseen. Stefanos, vaimo ja heidän vanhin tytär lapsensa kanssa saapuivat iloisina huudellen Kreikan aksentilla nimiämme. Heidän sylit olivat taas täynnä mitä ihanimpia omatekemiä mehuja ja leivonnaisia. Pari tuntia meni nopeasti siinä iloisen railakkaassa tunnelmassa ja karjalanpiirakat tekivät hyvin kauppansa. He näyttelivät lisää

valokuvia ja kutsuivat meidät luokseen kylään tapaamaan muutkin tyttäret. Huh huh, maassa maan tavalla, ajattelin, mutta kyllä on erilaiset tavat suomeen verrattuna ja onkohan tämä vuokranmaksu joka kuussa samanlainen? Sen aika näyttää.

Matka jatkuu

Suosittelen kaikille, että lähtekää katsomaan mitä se maailma juuri sinulle tarjoaa. Minä jatkan matkaani avoimin mielin Kreetalla ja sen näkee vasta tulevaisuudessa, että mitä tuli tehtyä ja mitä opittua. Odotan myös mielenkiinnolla, että kuinka taiteen tekemiseni tulee muuttumaan kokemuksieni myötä. Matka jatkuu vielä korkeammalle vuorille tai pienemmälle saarelle jonnekin ei mihinkään tai toiselle puolelle Kreetaa missä sijaitsee kiviaavikot, Afrikkaan tai maitojunalla takaisin suomeen... En tiedä. Elän hetken kerrallaan ja nautin siitä.